

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

32. Quæna[m] sint Peccati originalis effecta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

Respondet Scotus, iustitiam originalem fuisse naturæ donum, non quia esset in natura, aut quia esset naturalis aut naturæ conditio, sed quia colatum Adæ in commune bonum totius generis humani, & proinde in omnes homines Dei beneficio, & munere transiturum. Eodem sensu peccatum originis vocatur peccatum naturæ; non quia proximè insit in natura, sed quia est peccatum, quo Adam sibi, & omnibus hominibus à se propagandis iustitiam perdidit originalem. Secundo oppones: Peccatum originis totam animam polluit, & insicit, non vnam aliquam eius partem commaculat: ergo inest in ipsa animæ substantia. Respondet Scotus, sicut gratia, & charitas inhærens in voluntate totam animam reddit gratam, & acceptam Deo: ita etiam priuatio gratiæ, & charitatis, licet proximè in voluntate resideat, totam animam alienat, & auerit à Deo, & proinde totam contaminat. Sed certè cum peccatum originis sit gratiæ priuatio, & gratia à charitate distincta, in ipsa anima se dem habeat, rectè colligit S. Thomas in anima esse peccatum originis, quamuis cætera peccata in voluntate ponantur, quia nō sunt gratiæ priuationes, sed actus rectæ rationi contrarij.

Cap. XXXII.

Quenam sint peccati originis effecta.

Primò Quæritur, Quot, & qui sint peccati originis effectus? Respondeo, eos ad tria potissimum quatuorue capita reuocari posse. Primus eius effectus est pugna, qua sensus cum ratione, seu mente, caro cum spiritu, corpus cum anima colluctantur: quam pugnam Apostolus explicuit multis in locis, vti cum eam appellauit legem carnis, legem peccati, legem membrorum, concupiscentiam, & veterem hominem. Theologi verò fomitem peccati, & sensualitatem passim appellant. Hæc autem pugna in tribus præcipue consistit. Primum, in eo, quod tum appetitus sensus, tum rationis propensus est ad malum: Deinde, quod ad bonum tardus ac piger: Postremò, quod ratio sæpe est ignara æqui, & boni. Secundus effectus peccati originis sunt animæ perturbationes, quas Theologi animales passiones nominare solent, quæ mentem hominis perturbant, & commouent, rationem sæpe præcurrunt, & aliquando obsistentem quodam modo ad se sistent. De quibus animi affectibus tertio libro à nobis pro instituti nostri ratione fusè disputatum est. Tertius effectus: Omnes corporis morbi, & ægrotudines, miseræque innumera, quibus sunt dolores, fames, sitis, lassitudo: Animaduertendum est, hæc omnia partim esse naturæ ipsius conditiones: constat enim homo ex contrarijs, item ex sensu & ratione. Vnde homo si cum solis naturæ dotibus procrearetur, hisce malis foret obnoxius ex ipsa conditione naturæ: partim verò sunt peccati effecta, quia primus homo ex quo omnes fati, procreati que sumus, Dei beneficio iustitiam, & sanctitatem acceperat, quæ totum hominem in officio continebat; quæque, si eam Adamus conseruaret, deriuaretur in posterum: quare ea deperdita, quæ superius mala commemorauimus, in hominem ir-

ruperunt. Mala itaque, quæ alioqui ex conditio-
ne naturæ hominem consecutura, sed iustitiæ
originalis beneficio repressa erant, tanto Dei
munere deperdito, totum genus humanum in-
dârunt. Lutherani plures alios peccati esse-
ctus enumerant, vt ignorantiam Dei, contemp-
tum, blasphemiam, inobedientiam, odium, dis-
fidentiam, desperationem, ac similia non pauca;
Verùm illi profecòd magnopere allucinantur.
Nam horum appellatione si intelligant actus, &
motus subitò erumpentes, tunc erunt pertur-
bationes, & affectus animi: si verò actus plena
animi deliberatione elicitos accipiant, tunc
sunt lethalia crimina, propria voluntate con-
tracta.

Secundò Quæritur, An mors corporis ita sit
peccati originis effectus, vt in omnes sit perua-
sura? Olim inter Patres duæ fuere sententiæ:
Quidam enim senserunt, eos omnes, quos in ex-
tremo ad iudicium aduentu Christus Dominus
vivos reperiet, non esse mortuos, sed in nubi-
bus obuiam processuros Christo venienti, &
proinde transiuros citra mortem vllam, ex hoc
statu mortali ad immortalem Beatorum cœli
habitatorum vitam, omnis corruptionis atque
miseriæ expertem. Hoc autem illi probare nit-
bantur auctoritate scripture, ea inquam, quæ ha-
betur in prima ad Thessalonicenses capite 4. vbi dici-
tur: *Nos qui viuimus, qui relinquitur, simul rapiemur
cum illis in nubibus obuiam Christo in æra.* Vbi Paulus
se annumerat hominibus tunc temporis victu-
ris: non quòd ipse victurus esset vsque ad nouis-
simum mundi diem, sed more scripture loqui-
tur, quo vsus etiam Dominus noster dixit: *Quem
occidisti inter templum, & altare, & tamen non illi,
quos tunc Christus alloquebarur Iudei, sed eo-
rum parentes occiderunt.* Ita dictum est, ab eo-
dem Apostolo: *noiusimè diebus istis loquutus est nobis
in Filio.* Illud quoque Pauli testimonium ad ideam
comprobandum adseruebant illius opinionis
auctores, quod est in prima ad Corinthios cap-
it. 15. vbi quod latina lectio habet: *Omnes quidem
surgemus, sed non omnes immutabimur.* Greci codices
legunt: *Non omnes dormiemus, sed omnes immutabimur.*
quasi diceret Apostolus: Non sumus omnes mo-
rituri, omnes tamen transiuri ex hoc statu mor-
tali, ad statum vitæ immortalis. Tertium eorum
argumentum erat, quia credimus Christum
uenturum ad iudicandum vivos, & mortuos;
ergo aliqui sunt viui futuri, quando Christus
ad iudicandum adueniet, eosque vivos depre-
hendet. Hæc opinio fuit Chrylostomi homil. 41.
in primam ad Corinthios, capite 15. Theodoret, Theo-
phylacti, Epiphanijs libro 2. Tomo 1. Hæresi 64. prop-
ter finem, vbi exponit illud primæ ad Thessaloni-
censes 4 (Rapiemur cum illis) *Qui rapitur, inquit,
non moritur: Tertulliani item, libro de Resurrectione
carnis, capite 42. libro quinto aduersus Marcionem, capite
decimo. Hieronymus idem tenet in epistola ad Mar-
cellam, qua incipit: Magnus nos prouocans quæstio-
nis, questione tertia. Auctor Commentariorum
nomine Ambrosij 1. Corin. 15. ait: omnes resurre-
mus, qui in aduentu Domini mortui inueniemur: non
omnes immutabimur, qui in corpore sunt reperi, quia
sancti soli beatitudinis gloriam consequentur: Augusti-
nus libro secundo de peccatorum meritis, & remissionibus*

ca. 33. in libro de off. Dulcitij que stionibus questione 3. idemque sensisse Theodorum, Appollinarium, Diodorum scribit Hieronymus in epistola ad Minerium, & Alexandrum; quam sententiam nostris temporibus sequi maluerunt Erasmus, Faber, Caicranus, Isidorus Clarius, in epistola, primam ad Corinthios, cap. 15.

Secunda opinio fuit aliorum Patrum, eos omnes morituros, tam celeri tamen obitu, ut statim, vitæ redditu Christo Domino venienti sint obuiam processuri: hanc sequitur Augustinus libro 20. de civitate Dei, capite 20. & libro secundo Retractionum capite 34. Auctor etiam Commentariorum in Epistolas B. Pauli, qui Ambrosij nomine prænotantur, in explicatione quarti capitis epistolæ prioris ad Thessalonicenses, ceteri quoque qui post Augustini tempora scripserunt, Primasius (inquam) Beda, Sedulius, Anselmus 1. ad Corinthios, 15. & 1. ad Thessalonicen. 4. Hieronymus itidem in epistola citata ad Minerium, & Alexandrum, refert ita sensisse Didymum, Alexandrum, & Achatium. Eandem sententiam amplexati sunt Scholastici doctores in 4. distinctione 43. Albertus, S. Thomas, Bonaventura, Ricardus, Scotus, Durandus. Probant id quoque multiplice diuinarum litterarum testimonio; primum inde; statum est omnibus hominibus semel mori; post hoc autem Iudicium. Deinde, ex illis verbis: In Adam omnes morimur; & alibi; In omnes homines mors pertransiit. Eodem pertinet illud Psalmi: quis est homo, qui vivit, & non videbit mortem? Paulus quoque prædicto capite 15. prioris ad Corinthios, loquens de semine; Non vivificatur, inquit, nisi prius moriatur. Denique in Symbolo Athanasii confitemur omnes resurrecturos in suis corporibus: Resurrectio autem non est nisi eorum, qui per mortem ceciderunt.

In hac veterum Patrum discordia sanè gravi componenda, & concilianda, illud prius observatione dignum existimo, in eo, quem proximè posui loco, primè, inquam, ad Corinthios, 15. Tres fuisse lectiones, ut notavit B. Hieronymus in Epistola ad Minerium & Alexandrum. Prima fuit hæc: Omnes resurgemus, sed non omnes immutabimur, quam frequenter usurpant latini codices, item Tertullianus, Rufinus in expositione Symboli, Auctor Commentariorum in epistolas B. Pauli, sub Ambrosij nomine, Augustinus atque Fulgentius. Secunda lectio ea erat: Non omnes dormiemus, sed omnes immutabimur: quam lectionem habent Chrysostomus, Theodoretus, Theophylactus, Oecumenius, Origenes, Auctor questionum 146. quæ tribuuntur sancto martyri Iustino: Eandem habent biblia quoque Syriaca, & Græci ferè omnes codices. Tertia lectio. Omnes quid em dormiemus, sed non omnes immutabimur: Hac lectione vsi sunt olim Didymus, Alexander, & Achatius teste Hieronymo, eamque modo habent biblia Complutensis, & Pagninus in sua versione. Sed hæc lectio nihil differt à prima, quæ est nostra vulgata latina.

Deinde observandum est, Ambrosium, Catharinum, & Sotum, severos nimis, & acres fuisse censores primæ opinionis, nam Catharinus 1. Cor. 15. non est veritus dicere Græcam lectionem falsam esse, & periculosa, nec posse nisi protervè sustineri. Præterea, Chrysostomum

fuisse deceptum, nec exactius rem considerasse. Sotum vero 4. dist. 45. quest. 2. ar. 4. saltem ait, post Concilium Tridentinum, quod vulgatam latinam editionem approbavit, primam opinionem non carere aliquantula temeritate; quia cum vulgata editione latina minime coherere potest. Catharinus sanè de B. Chrysostomo, tanto videlicet Ecclesiæ Christi doctore modestius loqui debuerat. Nec prima opinio ceu falsa, & periculosa damnanda est, quam sequuntur tot, ac tanti Patres, quos supra memoravi, & Hieronymus eâ, quam retuli superius, ad Minerium, & Alexandrum, epistola, relinquit utranque lectionem lectoris arbitrio, ut eligat, quam maluerit. Auctor quoque libri de Ecclesiasticis dogmatibus in alterutra contineri negat aliquid hæreticum. Augustinus Catholicos esse, inquit, qui hanc vel illam sequuntur, & lib. 2. Retractionum cap. 33. minime retractat, quod ante docuerat secutus primam opinionem, sed rem totam ait diligentius explicandam, & tractandam, Magister etiam neutram est ausus improbare, aut damnare: deum S. Thomas utramque docet esse probabilem.

Postremò est animadvertendum, Græcam lectionem, primo ad Corinthios 15. Non omnes dormiemus, sed omnes immutabimur, si sensus cum vulgata lectione convenire nequeat esse omnino relinquendam: si tamen possit convenire, tunc nec esse respiciendam; neque primam opinionem damnandam: & licet Sotus, & Catharinus putaverint eam non posse coherere: nobis tamen contra videtur, verbis quidem differre, sed non sensu à latina lectione in hunc modum: Non omnes dormiemus, id est, Non omnes moriemur, nam scriptura non raro mortem somnum appellat: Sed nihilominus omnes immutabimur: hoc est, resurgemus; ita tamen ut hæc resurrectio latè sumatur pro eo, quod est de statu vitæ mortalis ad statum immortalem transire siue morte intercedente, siue non inveniende morte. Latina verò editio quæ habet: Non omnes immutabimur, eam immutationem appellat transitum ad vitam cœlestem, & gloriam sempiternam, quæ erit tantum iustorum. Cum autem Græci codices legunt: omnes immutabimur, alio sensu immutationem acceperunt, pro transitu videlicet ex hoc statu mortali ad immortalem, & proinde utraque lectio resurrectionem generalem futuram confiteatur, sed diversa ratione. Nam latina lectio habet, eam esse futuram interveniente morte; Græca verò eam futuram insinuat absque morte omnium generali, sed solo transitu aliquorum à mortali vita ad immortalè, Hinc efficitur, ut sola sit differentia circa mortem, an scilicet sit omnium communis futura, an non: quæ res sita est in opinione. Possunt etiam ambæ lectiones conciliari aliter; ita ut sensus Græcæ lectionis sit: Non omnes dormiemus: quasi dicat. Ij qui vivi reperientur in extremo mundi interitu, quamvis sint morituri, non tamen dormituri, hoc est non tradentur sepultura, nec in ea resoluuntur in cineres, & putredinè, sicut mortui, qui iam pridem dormierunt, sed vel in ardentissima terrarum omnium deflagratione, quæ absumet, & depascet omnè h. sic

mandum

mundum, vel in ipso raptu subito interibant, & rursus breui reuiuiscunt, ac resurgunt, & uiui rapiuntur in aera, ut occurrat Domino uenienti. Quare prima opinio nihil habet temeritatis, vel periculi contra fidem: nam si opponas scripturæ testimonia, quibus generatim asseritur omnes morituros. Respondebitur, si quippiam de hominibus scriptura aliquando generaliter tradit, id esse intelligendum iuxta aliud eiusdem scripturæ testimonium, aliquos excipiens: ita ut significet omnes morituros, nisi quos Domino seruari, ac supersites esse placuerit. Et quoniam in priori ad Thessal. 4. Paulus videtur aliquos excipere, idèò probabiliter opinantur, qui eos excipiunt.

Gen. 7. &
2.
Gen. 7.
1. Pet. 3.

At verò longè nobis solidior uideatur esse secunda sententia. Nam difficilè creditu est aliquos supersites, & uiuos futuros post tristem adèd, ac lugubrem totius huius mundi conflagrationem. Quemadmodum enim olim omnes generali aquarum inundatione perierunt: Sic uniuerso deflagrante orbe terrarum, omnes homines ardore flammarum vndique seruentium arrepti consumuntur. Objicies: sicut olim octo iusti salui euaserunt ex aquis diluuij, ita etiam iusti, qui tunc uiui reperientur erepti saluabuntur ex flammis còmunis orbis incendij. Respondeo, aquis intactos, & incolumes octo homines euasisse: sed Dei beneficio, & munere; at verò à generali terrarum omnium deflagratione, nisi miraculum interueniat, seruabitur nullus. Verùm de miraculo huiusmodi nihil certi habere, nisi diuinando possumus. Deindè obijcies uerba Apostoli: Nos qui uiuimus, qui relinquimus, &c. Respondeo, nequaquam significare Apostolum illis uerbis eos non morituros, sed ut acerbissimo, quo terra defunctos statim ad vitam redituros, ac si mortui non essent, & Domino uenienti paulo post obuiâ processuros: ita ut qui iam præmortui fuerant, ad vitam eo tempore reuocati, eos qui yna cum mundo ardoribus deflagrante peribant, uiuos reperturi sint. Et propterea iusti, qui tunc erunt, si quid ex peccatorum sordibus purgandum contraxerint, eo terrarum incèdio, aut breuissima in raptu morte expiabunt. Augustinus, Auctor commentariorum in Pauli epistolâ Ambrosij nomè præ se ferens. Oecumenius, Beda, Anselmus perspicuis uerbis docent eos in ipso raptu citissimè morituros, & statim uitæ redditos, ad immortalè statum transuros. Postremò obijcies, in symbolo profiteri nos credere, uiuos & mortuos iudicandos, ergò non omnes tunc erunt uitæ defuncti. Nonnulli respondent, mortuorum uocabulo intelligi peccatores, & uiuorum nomine iustos: uerum satis improprie. Quare simplicius, & apertius interpretari possumus iudicandos mortuos, eos scilicet, qui ante iudicium mortui fuerant: & uiuos, id est, qui uiui tunc inuenientur tempore iudicij futuri appetente, hoc est, sub Christi Domini ad iudicandum aduentum.

Tertio Queritur, An sicut proximorum parentum peccata, non trāsunt in posteros, quod attinet ad culpam, ita etiam quod pertinet ad poenam? Quætionem hanc pariunt duo scriptu-

rarum testimonia, quæ uidentur secum ipsa pugnare. Nam Ezechiel 18. propheta planè contendit ostendere, neminem puniri, nisi propter culpam suam; Anima, inquit, quæ peccauerit, ipsa morietur, filium non portabit iniquitatem patris: At uerò Exodi 20. & Deut. 5. dicitur: Ego sum Dominus Deus tuus fortis zelotes, uisitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam & quartam generationem. Quætionem hanc tractauit Augustinus in Enchiridio cap. 46. & 47. at ferè insoluram reliquit: eo tamen magis accedit ut doceat, aliquando puniri filios propter parentum delicta, quod idem multis alijs in locis tradit lib. quæst. super uetus testam. quæst. 24. in Deuter. & 9. 7. super Iosue, & lib. 6. contra Iulian. cap. 4. & super Psal. 84. in uersiculo: Auerte iram tuam à nobis. Psal. 105. uers. 11. Peccauimus cum patribus nostris. Psal. 8. uers. 10. memoriam redate iniquitatem. Idem sensit etiam Leo episcopus. 86. & desumpsit ad uerbum ex Augustino. Ita Gratianus 24. quæst. 3. §. Quid autem, & c. si habes, & 1. quæst. 4. §. Item peccato, immo id còmunem consensu Theologi tradiderunt. S. Tho. 1. 2. quæst. 81. ar. 1. ad 1. Bonau. 2. d. 23. ar. 3. quæst. 2. Alber. d. 23. Aegid. quæst. 1. ar. 2. Ricar. ar. 1. quæst. 2. Dur. quæst. 3. Argen. quæst. 1. ar. 4. Gabr. quæst. 1. ar. 2. quorum omnium sententia est, filios etiam innocentes aliquando puniri poena corporali, uel temporali propter parentum peccata, non tamen æterna, uel spiritali. Et propterea Ezechielis testimonium explanant, ita ut dicant filios non portaturos peccatum patris, id est, poenam spiritali, uel æternam patri debitam. Exodi uerò locum interpretantur, filios uidelicet aliquando puniri, uel ad tempus, uel poena corporis ob parentum flagitia. Totum hoc hauserunt Theologi ex Augustino 75. Hac tamen conciliatio alijs non admodum placet. Tum quia toto capite Ezechielis 18. sermo prophete est de poena temporali, & corporali: reprehendit enim eo loco Iudæos captiuos in Babilonem abductos à Nabuchodonosore, eo quòd conquererentur de Domino dicentes; Patres nostri comederunt uiam acerbam, & dentes filiorum oblitiscuntur, quasi dicerent: Nos captiuos misera seruitute premimus propter nostrorum parentum crimina; ipsi deliquerunt, nos eorum poenas miseri sustinere, & perferre compellimur. Quibus Propheta respondet eos esse abductos in captiuitatem, & in seruitutem redactos propter sua ipsorum peccata, quæ ibi enumerat, non autem propter suorum parentum crimina. Tum etiam quia testimonium Exod. 20. manifestè loquitur de filijs tertie, & quartæ generationis peccata parentum imitantibus, ut ex ipso literæ contextu, serieque sermonis planum est. Nec aliter B. Gregor. lib. 15. moral. capite 22. Crysolost. hom. 77. in 23. cap. Matthæi. August. in quæstionibus super Deuter. quæst. 42. hunc locum exponunt.

In hac igitur controuersia probabile mihi uideatur, si sermo sit de poena proprie sumpta, quæ Deus culpam punit, & uindicat, ex scripturis nos minimè compelli ad asserendum filios innocentes plecti aliqua poena, siue æterna siue temporaria, spiritali siue corporali ob culpam parentum; nec ob solū suorum parentum crimen eos grauius puniri, quam ipsi mereantur hoc. n. ex loco Ezechielis citato colligitur, ubi Propheta ita generaliter ait, ut inueniet unquamq;

ob culpam suam debitis pœnis affici; & Apostolus ad Gal. 6. generatim quoque docet vnumquemque onus suum portaturum. Verùm in hanc sententiam quædam obijci possunt: Primum, testimonium productum Exod. 20. & Deuter. 5. vbi ob peccata parentum filij dicuntur pœnas luere vsque ad tertiam, & quartam generationem: quod cum allato Ezechielis testimonio videtur pugna- re. Respondeo, sensum eius loci esse: Deum non solum semel, & iterum, sed etiam tertio, & quarto pœnas sumere consueuisse de ijs, qui vsque ad tertiam, & quartam generationem, parentum malos mores imitantur, tanquam diceret, nõ semel, aut iterum, sed etiam sæpius puniam improbos. Vel sensus est, pepercissem vtrique filiorum peccatis, si semel, aut iterum etiam imitati parentes peccassent: sed cum tertio, & quarto paratum scelera suorum imitentur, id est, cum adeo obstinato animo peccent, & eorum peccata sint inueterata, debitas pœnas repetam. Cum itaque parentum peccatum tamdiu perseueret in filijs, vt imitatione, & exemplo vsque ad tertiam, & quartam generationem protèdatur, vltionem meam non amplius differam. Deinde obijcitur: multis exemplis scripturarum constat, filios ob culpas parentum pœnas temporarias pertulisse. Legimus enim Genes. 10. infantes incendio sodomitico perijisse, Genes. 7. infantes vna cum adultis generali aquarum inundatione fuisse submersos, Exod. 9. Aegyptiorum primogeniti (& verosimile est aliquos eorum infantes fuisse) interempti sunt ab Angelo percussente ob peccatum regis, & parentum recusantiu dimittere populũ Dei. Num. 16. tota familia Core, Dathan, & Abiron, ob principum seditionem cõtra Mosen interijt. 1. Reg. 15. ob peccatum Amaleitaru paruuli iussu Dei sunt interfeciti. Iosue 7. ob peccatum Acham imperauit Dominus, vt domus eius etiam cum paruulis tota penitus deleteretur. 2. Reg. 12. cõstat filium Dauidis mortem obijisse propter homicidium, & adulterium patris. 1. Reg. 4. propter peccatum filiorum Heli, victus est populus Dei, magnaque clade affectus à Philisthæis. 2. Reg. 24. ob peccatum regis Dauidis populus peste infectus diminutus est. 3. Reg. 14. Ieroboam ob peccatum suum in familia punitur. Similiter 3. Reg. 16. Baasa rex Israelis, & 2. Reg. 12. Propheta dixit Dauidi: *Non rece- det gladius de domo tua vsque in sempiternum*: Item posterij Achab ob peccatum eius pœnas dederunt. Genes. 9. Cham peccante in patrem suum Noe, maledictus est filius eius Chanaam. 4. Reg. 5. Giezi peccante, lepra eius transmittitur ad posteros. Malach. 1. Odium Dei in Esau transijt ad filios. Matth. 24. ait Dominus Iudæis: *Donec veniat super vos omnis sanguis iustus, qui effusus est super terram*; & ca. 27. dixerunt Iudæi Pilato; *sanguis eius super nos*, & super filios nostros, Psalmo quoque 108. dicitur; *In memoriam redeat iniquitas patrum eius*.

Verùm ad omnia hæc responderi potest, paruulos aliquando morte perijisse, mors illorum tamen corporalis fuit pœna communis omnium hominum ex peccato originis cõtracta; adultos verò extinctos fuisse, vel communi hominũ morte, si innocentes erant; si nocentes verò, suorum peccatorum pœnas luisse per mortem inflictam. Obijcies, ex allatis exemplis planè deduci sæpius

parentes in suis filijs puniri, immò ipsæ scripturæ ita loquuntur. Respondeo, fontes à Deo aliquando puniri, non solum in seipsis, sed etiã in rebus suis: solet enim Deus greges, & armenta disperdere, fruges absumere, possessiones exurere, vrbes delere, prouincias, & regna vastare propter regum, aut dominorum facinora: nam, eo ipso, quòd res alicui damno, calamitate pereunt, maxima ille tristitia, dolore, & pœna conficitur. Nocentum itaque hominum, atq; improborum res, & bona dissipat, & perdit Deus, vt eorum dominos propter ipsorum flagitia mœrore, & tristitia afficiat: ita etiã aliquando, vt parentes doleant, & contristentur acerbo filiorum interitu, aut alio casu aduerso, & calamitose rapiuntur filij, extinguntur, trucidantur, & mors eorum est communis hominum pœna ex peccato originis contracta, & est quoque parentum pœna ob peccatum suum. Deinde obijcies; Aliquando paruuli, qui è medio tolluntur, sunt à peccato originis mundati, ergò illi nequaquam moriuntur propter peccatum originis. Respondeo, peccati culpam condonari à Deo, nõ tamen remitti omnem pœnam temporariam, sed æternam: hæc enim simul cum culpa aboletur, illa verò durat, ac permanet, vt sit probatio, & exercitatio virtutis, & proinde instrumentum benè merendi. Postremò obijcies, si testimonium Exod. 20. & Deuter. 5. intelligitur de tertia, & quarta generatione eorum, qui paratum peccata imitatur, ergò quid opus erat addere hæc verba, *in tertiam, & quartam generationem*? nam si posterij ex eo, quòd prauum, ac peruersum suorum parentum exemplum sequuntur, puniuntur, etiam dici poterat, vel etiam debebat, visitans peccata vsque ad ceterisimam, vel millesimam generationem. August. 4. 4. super Deuter. citata respondet, tria, & quatuor efficere numerum septenarium, qui in scripturis sæpè pro multis vsurpatur: & proinde sensum esse: *In tertiam, & quartam generationem*, id est, in multas generationes. Ceterum potest etiam responderi, esse ibi scripturæ phrasim, quæ insinuet non solum semel & iterum, sed tertio, & quarto filios peccates puniri diuinitus; quemadmodum Amos 1. & 2. sæpè repetitur hæc phrasim: *Super tribus sceleribus, & super quartum nõ conuertam eum*; id est, non parciam, nec tamen ijs in locis explicatur tria illa scelera, cum quartum alioqui exprimitur; quare verosimile est esse Hebraicum, vt hoc significetur illis Domini verbis: *Si ter tantum peccassent, ignouissem vtrique; sed cum quater quoque delinquant, nõ parciam, sed vltis scelerum eorum*. In Exodo itaq; aptè, & conuenienter dicitur: *In tertiam, & quartam generationem*: tum quia patres non solent, vt plurimum nisi ad quartam generationem viuere, & proinde vsque ad quartam generationem dolore, ac tristitia affici ex suorum filiorum calamitatibus, & malis: tum etiam quia posterij vsq; ad quartam generationem solent ad peccatũ induci, & moueri prauo parentum suorum exemplo.

Cap. XXXIII.

De peccati originis pœna.

Hoc loco ponamus opor tet, ob primũ Adæ peccatum genus humanum multis pœnis affici, ac puniri, inter quas eæ sunt omnium com-